ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ

v.

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1015)

ਫਰਵਰੀ 10, 2020

[ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ ਅਤੇ
ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.ਜੇ.

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 – ਧਾਰਾ 18ਏ – ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ
ਧਾਰਾ 18ਏ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਕੇਸ ਵਿੱਚ [2018] 4 877 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨੰਬਰ 2018 ਦੇ ਕਾਰਨ। () ਤੋਂ (v) ਪੈਰਾ 83 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ
ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਲੋੜ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ
ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸਐਸਪੀ - ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ - ਇਜਾਜ਼ਤ - ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰ. () ਤੋਂ (v) ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ - ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ, ਜੇਜੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 18ਏ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹਨ
ਪ੍ਰਬਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਈ ਹਾਲਾਤ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ
ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ 1989 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ
1989 ਐਕਟ, ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 18ਏ (ਆਈ) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਬਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ -
ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਨਿਪਟਾਰੇ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਪਰ ਐਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. (ਪੂਰਕ) ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅੰਕੜੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ: ਇਹ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ

ਕਥੀਲੇ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਮਡਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2018 - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 14, 15, 17, 21, 23 ਅਤੇ 24 – ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 – ਧਾਰਾ 438 ਅਤੇ 482 – ਛੂਤ-ਛਾਤ (ਅਪਰਾਧ) ਐਕਟ, 1955 – ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1955

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਅਰੁਣ <u>ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ, ਜੇ.)</u>

ਧਾਰਾ 18ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਆਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ () ਅਤੇ (v) ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1.10.2019 ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੀਆ ਰੱਖੇ।

ਧਾਰਾ ੧੮ਏ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18ਏ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਜੋ ਹੁਣ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਹ ਸਨ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੮ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੈ।

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 18 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ 18 () ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 8-11] [750-; 751--]

ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਰਾਜ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. (2018) 6 ਐਸਸੀਸੀ 454: [2018] 4 ਐਸਸੀਆਰ 877; ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ
ਏ.ਐਨ.ਆਰ. ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨਾ ਬਲੋਥੀਆ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (1995) 3 ਐਸਸੀਸੀ 221 : [1995] 1 ਐਸਸੀਆਰ
897; ਵਿਲਾਸ
ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਪਵਾਰ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. v. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ
ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 795: [2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 270; ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ
ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (2014) 15 ਐਸਸੀਸੀ 521; ਲਲਿਤਾ
ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਕੁਮਾਰੀ। ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ (2014) 2 1 : [2013]
14 ਐਸਸੀਆਰ 713 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ. ਰੁਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ
ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ,
ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅੰਕੜੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 2014 ਲਈ,
ਅਪਰਾਧ ਦੇ 40401 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਸਾਲ 2015 'ਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ 38,670 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ
ਅਤੇ 2016 'ਚ 40,801 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।
2016 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਨੁਸਾਰ, 422,799 ਅਪਰਾਧ ਈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ 81,332 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ੨੦੦੬ ਅਤੇ ੨੦੧੬ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ
ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ
ਕਈ ਵਾਰ (ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ) ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਫੈਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ
ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਣ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 2016 ਦੀ ਸੋਧ, 'ਅੱਤਿਆਚਾਰ' ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਖਤਰਨਾਕ
ਅਭਿਆਸਾਂ (ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ) ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਖਾਣ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ, ਡੰਪਿੰਗ
ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ
ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਦਾ ਮਲ
ਅਜਿਹੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ
ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹਨ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ
ਵਰਣਨ ਕੀਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਜੋਂ, ਐਚ

ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ; ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਹ ਅਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 18ਏ ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ
ਜ਼ਮਾਨਤ। (ਪਾਰਸ 17-19) [760--; 761--]

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ: ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੰਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ
ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।
ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ[ਸੋਧੋ] ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।
ਮਿਰਾਜ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਾਉਣਾ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਅਸਥਿਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਬੰਧੁਤਵ (ਸੀਖੁ / ਕੇਂਕਿਊਆਰਓ) ਅਤੇ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।
ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ - ਬਲਕਿ ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 20, 21] [761--]

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [1992] ਬੇਨਤੀ 1 ਐਸਸੀਆਰ 454; ਰਘੂਨਾਥਰਾਓ ਗਣਪਤਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਘੂਨਾਥਰਾਓ ਗਣਪਤਰਾਓ ਵੀ. ਭਾਰਤ ਸੰਘ [1993] 1 ਐਸਸੀਆਰ 480; ਨੰਦਿਨੀ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਨੰਦਿਨੀ ਸੁੰਦਰ। ਅਵਸਥਾ
ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ (2011) 7 ਐਸਸੀਸੀ 457; ਦਲਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬਨਾਮ ਦਲਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2017) 2 ਐਸਸੀਸੀ 432: [2016] 9 ਐਸਸੀਆਰ 122;
ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2018) 4 ਐਸਸੀਸੀ 454: [2018] 4 ਐਸਸੀਆਰ 877; ਯੂਨੀਅਨ
ਭਾਰਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 2019 (13) ਸਕੇਲ 280 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਨਾ 83; ਬੀ. ਸ਼ਿਵ ਰਾਓ: ਫਰੇਮਿੰਗ
ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਗ ਤੀਜਾ, ਪੰਨਾ 510 (1968); ਰਿਪੋਰਟ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ (15 ਦਸੰਬਰ, 2019 ਨੂੰ 08:27 ਵਜੇ ://..//-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ);
ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅੰਕੜੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ (://.v./ ਸਟੇਟ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼/ਸੀਆਈਆਈ/2016/ਪੀਡੀਐਫਐਸ/%207.1, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਕੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ
ਆਬਾਦੀ); ਇੰਡੀਆਸਪੇਂਡ(://../
ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦਲਿਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦਰ ਵਧ ਕੇ 746 ਹੋ ਗਈ ਹੈ।
746/) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

ਅਰਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਜੇ.ਜੇ.

[2018] 4 ਐਸਸੀਆਰ 877	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 2
[1995] 1 SCR 897	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 5
[2012] 8 SCR 270	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 6
(2014) 15 ਐਸਸੀਸੀ 521	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 7
[2013] 14 SCR 713	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 8

ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ.

[1992] ਬੇਨਤੀ 1 SCR 454	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 9
[1993] 1 SCR 480	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 10
(2011) 7 ਐਸਸੀਸੀ 457	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 11

[2018] 4 ਐਸਸੀਆਰ 877 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 15

2019 (1) ਸਕੇਲ 280 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 15

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ.
2018 ਦਾ 1015.

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ

2018 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1016 ਦੇ ਨਾਲ।

ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਆਰ ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ, ਆਰਐਸ ਗੇਰਵਾਲ, ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣ, ਸਰ ਏਡੀਵੀਐਸ, ਐਮਐਸ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਅੰਕੁਰ ਤਲਵਾੜ, ਰਾਜ ਬਹਾਦਰ ਯਾਦਵ, ਸ਼ਿਵ ਮੰਗਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ, ਮਿਥਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਰੁਦਰ
ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਾਨੰਦ ਗੌੜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੰਦਨਾ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਿਤਿਜ ਮੁਦਗਲ, ਏਕਾਂਸ਼ ਬਾਂਸਲ, ਅਖਿਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੇ ਕੇ ਐਲ ਗੌਤਮ, ਏ ਕੇ ਸੁਮਨ, ਪੀਐਸ ਨਰਵਾਲ, ਭਰਤ ਰਾਮ, ਰਾਹੁਲ ਮੋਹੋਦ, ਵਰੁਣ ਮੌਦਗਿਲ, ਆਰ ਆਰ ਬਾਗ, ਸੰਜੀਵ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਮਨੋਜ ਕੇ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਉਮੇਸ਼ ਦੂਬੇ, ਜੋਤੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੁਕੁਮਾਰ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਗੌਤਮ, ਵਰਧਮਾਨ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਿਤਾ ਦੇਵੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਮਤਾ ਰਾਣੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਮਤਾ ਰਾਣੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਤਿਵਾੜੀ, ਹਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਗੇਰਵਾਲ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਪੂਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਿਰਨ, ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰਾ, ਅਰਜੁਨ ਸੈਣੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਜਾ ਧਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਇਤਰੀ ਵਰਮਾ, ਸੁਰੰਜੇ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਤੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਨਿਹਾਲ ਅਹਿਮਦ, ਕੁਨਾਲ ਯਾਦਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੀਨਾ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਆਲੋਕ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਮਨੋਜ ਗੋਰਕੇਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮਲਤਾ ਖਰਾਇਤ, ਰਾਮ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਚਾਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਰਕੇਲਾ ਲਾਅ ਆਫਿਸ), ਪਰੀ ਵੇਂਧਨ, ਨੀਲੇਸ਼ ਉਕੇ, ਸਬਰਿਸ਼ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਵਾਈ ਵਿਲੀਅਮ ਵਿਨੋਥ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਉਨੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਐਮਐਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਾਡੇਕਰ, ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਅਵਿਜੀਤ ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ, ਐਮਐਸ ਉਪਮਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ ਘੋਸ਼, ਅਭੈ ਕਾਂਤ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਜਿਸ਼ਨੂੰ
ਐਮ.ਐਲ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨੁਜ ਸਕਸੈਨਾ, ਅਰੂਪ ਬੈਨਰਜੀ, ਮੁਹੰਮਦ. ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਵੇਦ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਤੋਮਰ, ਬਲਰਾਜ ਦੀਵਾਨ, ਸਮਰਹਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਮਾਰ ਪਰੀਮਲ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਿਰਨ, ਫੁਜ਼ੈਲ ਅਹਿਮਦ ਅਯੂਬੀ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨਿਲੇਂਦਰ ਪਾਂਡੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਇਨ-ਪਰਸਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ

ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.*

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੮ ਏ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ
(ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 (1989 ਦਾ ਐਕਟ)। ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 18ਏ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"18. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ- ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

"ਧਾਰਾ 18ਏ. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ,

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ; ਜਾਂ

ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਹੈ
ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ
ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 18ਏ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2018) 6 ਐਸਸੀਸੀ 454, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:

83. ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:
ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ
ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੀ
ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਪੰਕਜ ਡੀ ਸੁਥਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਡਾ ਐਨਟੀ ਦੇਸਾਈ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਲੋਥੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮੰਜੂ ਦੇਵੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ;

ਐਡ. ਨੋਟ: ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ, ਜੇ.) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ

() ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਐਸਐਸਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ।

ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਡੀਐਸਪੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ
ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ () ਅਤੇ (v) ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਨ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ, ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ
ਅਣਉਚਿਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ੧੯੮੯ ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 66ਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ; ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18ਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18ਏ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।
ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਰਾ 83 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿਸ਼ਾ ਨੰਬਰ () ਤੋਂ (v) ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ () ਤੋਂ (v) ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ 1.10.2019 ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਸੈਕਸ਼ਨ 18ਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਹਰ. ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਲਟਾ। ਅਸੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ:

"36. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪੈਰਾ 83 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਦਿਸ਼ਾ
ਨੰਬਰ () ਅਤੇ (v) ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਿਸ਼ਾ ਨੰ. (v) ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ/ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:-

ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਸੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ
ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ.)

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ;

ਡਿਪਟੀ ਐਸਪੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਣਹਾਨੀ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਗ ਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੀਏ, ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ; ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 1989 ਦਾ ਐਕਟ।

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਹਨ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।
ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

39. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ 2015-16 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਖਾਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ
ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੋਕਥਾਮ/ਇਲਾਜਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਐਨਸੀਐਸਸੀ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ (ਪੀਓਏ) ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਅਤੇ 2016 ਦੇ ਸੋਧ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ
ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ:
8.6.1 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਨਾ - ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ
ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਕਸਰ ਅਸਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ◌ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।
ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਪਹਿਲਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਤੁਰੰਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

40. ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਕੜੇ
ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ੯ ਤੋਂ ੧੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੇਸ ਝੂਠੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹੋਰ ਆਮ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ 11.51 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ
ਐਨਸੀਆਰਬੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਅਗਵਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 8.85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ
ਸਾਲ 2016 ਲਈ। ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦਰ ਲਈ, ਉਸਨੇ
ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ। ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਓ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਜੁਟਾ ਸਕਦਾ।

41. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ

ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ
ਇੱਕ ਦੇਸ਼। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਫਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਉਹ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਸਮਾਨ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
ਕਬੀਲੇ ਬਦਨਾਮੀ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਥਾਨ ਲਈ ਯਤਨ
ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ।
42. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ? ਸਾਨੂੰ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇਗਾ
ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ। ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ
ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਭਾਵੇਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ 70 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।
ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ 'ਟ੍ਰਾਈਸਟ ਵਿਥ ਵਿਥ' ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ
ਕਿਸਮਤ। ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ; ਪਿੰਡਾਂ, ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਫਲ ਨਹੀਂ
ਮਿਲੇ ਹਨ।
ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਫਾਈ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ
ਤਰੀਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ
ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਹੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਕੀ

ਕੀ ਉਹ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
ਕੀ ਅਸੀਂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਦੇ ਉਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਸਵੱਛਤਾ ਦੀ ਝੂਠੀ ਆੜ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲੋਪ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਕੀ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੇਵਲ ਆਤਮਾ ਦੀ ਭਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ
ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕਿਫਾਇਤੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਜੋ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜੀਉਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।
ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਵਿੱਚ ਹਨ

ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ,
ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ. ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ
ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ, ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਫਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਐਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

43. ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1295 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਬਰਾਬਰ ਮਨੁੱਖ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ
ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਛੂਤ, ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ
ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ। ਜਾਤੀ ਭੇਦਭਾਵ ਸੀ
ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਸਾਨੂੰ ਅਸਲ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹਕ ਯਤਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਾਂ।
44. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਚ ਲਾਲ ਤਿਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ, (2001) 6 ਐਸਸੀਸੀ 496 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਲੀ ਮੁਲਿਨ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਏਆਈਆਰ 1981 ਐਸਸੀ 746, ਓਲਗਾ ਟੈਲਿਸ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਏਆਈਆਰ 1986 ਐਸਸੀ 180. ਲਿੰਗ ਅਨਿਆਂ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਵਿਗਾੜ, ਕੁਪੋਸ਼ਣ, ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਤਕਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2005)
2 436:

"34. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਤਜਰਬਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ
ਬੇਰਹਿਮੀ ਹੈ - ਲਿੰਗ ਅਨਿਆਂ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਵਾਤਾਵਰਣ
ਪਤਨ, ਕੁਪੋਸ਼ਣ, ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਤਕਰੇ ਆਦਿ। ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਮਰਨ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇੱਜ਼ਤ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਹਿ-ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲੱਭੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ
1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਜੀਵਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਨੰਦ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਉਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2013) 10 ਐਸਸੀਸੀ 591, ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਮਰਿਤੇ
5. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2013) 2 ਐਸਸੀਸੀ 398 ਅਤੇ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2016) 7 ਐਸਸੀਸੀ 221. ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ
1989 ਦਾ ਐਕਟ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਹਨ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਪਹਿਲੂ।
ਉਹ ਖੇਤੀ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਧੂਆ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।
ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਵਰੇਜ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਕਾਰਨ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ
ਚੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਸਾਂ। ਉਹ ਮੌਤ ਦੇ ਜਾਲ ਵਾਂਗ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸੀਵਰੇਜ ਚੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮਾਸਕ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਸਿਲੰਡਰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ / ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਹਨ।
ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 (4) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ
ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ। ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਾਰਾ 15 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਨੀਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਲਾਸ ਐਂਡ ਓਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. 5. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, 2011 (1) ਐਸਸੀਸੀ 793. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 15 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।
ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਗੀਆਂ
ਅਸਮਾਨਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ/ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ
ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੂਜਿਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀਆਂ/ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਉਹ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਦਾਲਤਾਂ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਰਥਾਤ 1989 ਦਾ ਐਕਟ, ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 2016 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਕੀਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਪੀੜਤਾਂ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ।
ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ
ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਚ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਝੂਠੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਤ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਹੈ
ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਨਾ ਕਿ ਜਾਤੀ ਕਾਰਕ ਕਰਕੇ। ਜਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਿਛੜੇਪਣ ਕਾਰਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਝੂਠੀ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਜੁਟਾ ਸਕਣ। ਜੇ ਇਹ ਝੂਠਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ/
ਬੇਬੁਨਿਆਦ, ਇਹ ਗਲਤ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ
ਕਾਰਕ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਝੂਠੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅੰਕੜੇ
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ 47,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਾਰਨ ਹੈ
ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ
ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਜਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਝਣਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ।
ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਉਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ
ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਜੁਟਾਓ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ
ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ। ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਬਰਾਬਰ ਹਨ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਜੋ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਝੂਠੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ
ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਮੁਦਰਾ ਲਾਭਾਂ ਵਜੋਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਸੀ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ
ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏਗਾ
ਸਿਰਫ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਝੂਠੀ ਰਿਪੋਰਟ।
ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੱਟ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੁਆਰਾ
ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਕਲਾਸ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਓ। ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ, ਜਾਤੀ ਕਾਰਕ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ। ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਹਮਲੇ, ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਕਤਲ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਐਫਆਈਆਰ ਤੁਰੰਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਦਭਾਗੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜੇ ਵੀ
ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਝੁੱਗੀਆਂ-ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਖ਼ਾਸਕਰ, ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੁਰੰਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਰੰਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਹੋਵੇਗੀ।
ਇਹ ਉਸ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15, 17 ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ
ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਸਮਝਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਅਤੇ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ।

() ਅਤੇ (v) ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਆਰ ਕੇ ਬਲੋਥੀਆ ਰਾਜ (1995) 3 ਐਸਸੀਸੀ 221 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ 1989 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ੧੮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ
ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ
ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ
ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ () ਅਤੇ (v) ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਮਰੱਥ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ। ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ
ਐਕਟ/ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨਾ।

<u>ਰੀ: ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ:</u>

ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ, ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ
197, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ 197, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 41, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਹਰੇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ
ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਉੜੀਸਾ ਬਨਾਮ ਦੇਵੇਂਦਰ ਨਾਥ ਪਾਧੀ, (2005) 1 ਐਸਸੀਸੀ 568.

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ
ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਇਕ ਅਥਾਰਟੀ
ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ 'ਤੇ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਬਿਲਕੁਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ
ਰੰਗ ਜੋ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ
ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇਗੀ
ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ? ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਕੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ
ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ
ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰਿਆ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ
ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ
1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ
ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। ਅਕਸਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ
ਸਕਦੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਧੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ. ਜੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ
ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ
ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 439
ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।
ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ
ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਈ ਉਲਝਣਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ. ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ

ਅਪਰਾਧੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਰਾਈਡਰ ਲਗਾਉਣਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਵੇਗਾ
1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਹ ਕੰਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

61. ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਗਿਆਯੋਗ, ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ।
ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ; ਇਹ ਕਾਰਜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਰਾਈਡਰ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ
ਕਈ ਵਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਇਜਾਜ਼ਤਯੋਗ, ਅਵਿਹਾਰਕ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

62. ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ
ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਜਾਤੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਦਿਸ਼ਾ ਹੈ
ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ। ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ। ਜੇ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹੀ ਮਕਸਦ ਹੈ

ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਲਝਣਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਏ
ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ,
ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਲਪਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1989 ਦਾ ਐਕਟ ਦੇਰੀ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਵਰਗ ਦੀ ਹੋਰ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗੀ।

<u>ਰੈਫ: ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸਐਸਪੀ ਦਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੋਕ ਸੇਵਕ:</u>

ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸਐਸਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ,
ਜੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ, ਇਹ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਮਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਉੱਚਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ
ਜਾਂਚ ਉਦੋਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਡੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਐਸਐਸਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

<u>ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ
ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ:</u>

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਐਸਐਸਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ
ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ। ਜੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ
ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ
ਅਥਾਰਟੀ/ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਨਿਰਦੇਸ਼
ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ.
ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਹਨ

ਬੇਤੁਕਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜਾਂ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਦਾਇਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ. ਰੈਂਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੰਬਰ
ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ.
ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣ ਤੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਜੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਵੇਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਿਸ਼ਾ (v) ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ
ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ 1989 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਜਾਤੀ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਕਰੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ/ਹੋਰ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਰਗ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟੀਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 (4) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਹਾਂ
ਇਸ ਰਾਏ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ () ਅਤੇ (v) ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰ. (v), ਵੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ। 5. ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ
(1995) 3 ਐਸਸੀਸੀ 221, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ
1989 ਦਾ ਐਕਟ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"6. ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438, ਜੋ ਕਿ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਉਕਤ ਐਕਟ। ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ੧੪ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
ਉਕਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਛੂਤ-ਛਾਤ' ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।
ਫਾਰਮ। ਇਹ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ
'ਛੂਤ-ਛਾਤ' ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ
ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 3 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।
ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਡੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ
ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ
ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣਾ,
ਜੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ
ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਬਿੱਲ, 1989 ਦੇ ਨਾਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬੁਰਾਈ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ
ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਅਪਮਾਨਾਂ, ਅਪਮਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ। ਕਈ ਬੇਰਹਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

2. … ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬੰਧੂਆ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਆਪਣੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ, ਇਹ ਲੋਕ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਣਾਉਣਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨੁੱਖ ਵਰਗੇ ਅਖਾਣ ਪਦਾਰਥ ਖਾਂਦੇ ਹਨ
ਬੇਸਹਾਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ
ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ
ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ,
ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

7. ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18
ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ; ਜੋ ਰਹੇ ਹਨ,
ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ. ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ੪੩੮ ਧਾਰਾ ੨੧ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ 'ਚ ਧਾਰਾ 438 ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 41ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ

ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ
ਜ਼ਮਾਨਤ। ਇਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 438 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ 1973. ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਪੂਰਵਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨੧ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
ਬੇਸ਼ਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਿਣੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ
ਇਹ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਛੂਤ-ਛਾਤ' ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਖਦਸ਼ੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਕਿ ਜੇ ਅਗਾਊਂ ਲਾਭ
ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਤਾਂ ਜੋ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ
18 ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 438 ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧਾਂ" ਲਈ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਗਿਣੇ ਗਏ ਹਨ
ਧਾਰਾ 3 ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਜੋ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ।
ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ

ਉਹ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

11. ਜੈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ।
ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਏਆਈਆਰ 1993 ਰਾਜ 177, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਵਿਲਾਸ ਪਾਂਡੂਰੰਗ ਪਵਾਰ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ ਦੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ। v. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2012) 8 795, ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

10. ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ ੪੩੮ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ
ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 438 ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।
ਕੋਡ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਵਿਚਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ।

ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, (2014) 15 ਐਸਸੀਸੀ 521 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ
ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਲਾਸ ਪਾਂਡੂਰੰਗ ਪਵਾਰ ਕੇਸ, (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 795 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੇ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣ, ਅਸੀਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ
ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 18ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ () ਅਤੇ (v) ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ

ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ (ਸੁਪਰਾ)। ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ, (2014) 2 1, ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇਗਾ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 1.10.2019 ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 18ਏ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀਆਂ ਬੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 18ਏ (ਆਈ) ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ
ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2018 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) ਨੰਬਰ 228 'ਤੇ ਉਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ
1.10.2019 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 18ਏ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।
ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੮ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਨ।

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ
1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 18ਏ (ਆਈ) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਪਟਾਰੇ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ.

ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.

ਮੈਂ ਜਸਟਿਸ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2018 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਾਂਗਾ.

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਜੋਂ
ਅਟੁੱਟ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ: ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ (ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਜੋ ਜਾਤ ਅਤੇ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀ
ਵੰਡਾਂ[ਸੋਧੋ] ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਗਣਤੰਤਰ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਨਮਾਨ, ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ।

ਇਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਵਾਅਦਾ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ: ਧਾਰਾ 15, ਧਾਰਾ 17, ਧਾਰਾ 23 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24। ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ
ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਥਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਖੋਜੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਵਿਭਿੰਨ ਈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਸਮੀ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਜਾਂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ: ਇਹ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ

ਆਰਟੀਕਲ 15 ਵਿੱਚ ਉਚਾਰਨ।[1] ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਧਾਰਾ 14 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਕੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ

---

[1] ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:
15. ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਮਨਾਹੀ
ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ
ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ, ਕੇਵਲ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ, ਦੇਣਦਾਰੀ, ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਦੁਕਾਨਾਂ, ਜਨਤਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ, ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ; ਜਾਂ
ਖੂਹਾਂ, ਸਰੋਵਰਾਂ, ਨਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਰਿਜ਼ਾਰਟ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ..."
(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ।

ਵਿਚਾਰ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਹੋਣ, ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜੋ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 15 ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਰੰਟੀ ਹੈ।
ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 (1) ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਰਾਜ (ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਭੇਦਭਾਵ ਨਾ ਕਰੇ
ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਆਧਾਰਾਂ (ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ (ਭਾਵ ਲਿੰਗ), ਸਥਾਨ 'ਤੇ
ਜਨਮ <u>ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ)</u>, <u>ਆਰਟੀਕਲ 15 (2) ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਹੁਕਮ ਹੈ:</u> ਇਹ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਦੁਕਾਨਾਂ, ਜਨਤਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ, ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਂ ਅਧੀਨਤਾ (ਧਾਰਾ 15 (2) (ਏ))।
ਆਰਟੀਕਲ 15 (2) (ਬੀ) ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਆਧਾਰ (ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ,
ਨਸਲ, ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਜਨਮ ਸਥਾਨ) "ਖੂਹਾਂ, ਸਰੋਵਰਾਂ, ਨਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਰਿਜ਼ਾਰਟ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ
ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਪਾਇਨ ਗਾਏ ਗਏ ਹਨ: (ਮੂਲ) ਸੱਤ "ਦੀਵੇ" ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ - ਅਰਥਾਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ; ਦੂਸਰਾ
ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਆਦਿ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਅਫਸੋਸ ਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਣਵਿਕਸਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨੋਂ - ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ
ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੰਕਲਪ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ, ਜੋ ਸੱਚੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਜੋ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰ ਦੂਜੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ.

5. ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਔਖਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਕਾ ਸੀ: ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਖਾਕਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਚਾਰਟਰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ਕ ਅਨੁਕੂਲਨ ਸੀ,
ਜਿਸ ਨੂੰ ਫ੍ਰੈਂਚ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਚਾਰਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਮਾਰਕ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਸੀ: ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਤੀ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਇਸਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ- ਭਾਵ ਛੂਤ-ਛਾਤ।

6. ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਕਵੀ ਕਬੀਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ
ਰਚਨਾ, ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:
"ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਨੇ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਜਨਮ ਕਰਮਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਹੈ. ਸੂਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ, ਤੁਸੀਂ ਸੂਦਰ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋ;

ਭਰਮ ਦੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਗਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹੋ।

ਜੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲੈਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਏ?

ਜੇ ਕਿਸੇ ਤੁਰਕ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲੈਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਰਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ,

ਤੁਹਾਡੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸੁੰਨਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ?

…

ਸੈਥ ਕਬੀਰ, ਪਰਿਵਾਰ, ਜਾਤ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰੋ,

ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਂਗ ਜੀਓ।
ਕਈ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਘਾਤਕ ਪਕੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਿਆ, ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਬੋਲਿਆ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ [2] ਕਿਹਾ

---

[2] ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਨਾ 83

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਵੰਸ਼ਵਾਦੀ ਮਾਣ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ।

ਇਕੋ ਮਾਲਕ ਸਾਰੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਉੱਤਮਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਠ ਨਾਨਕ:

ਉੱਤਮਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ"

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ

"ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਨੇਕ ਹਨ, ਕੋਈ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ,

ਇਕੋ ਇਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਜਹਾਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ;
ਤਿੰਨਾਂ ਸੰਸਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਚਾਨਣ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ..."

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ "ਭਾਈਚਾਰਾ" ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਨੇ 21 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਰੜਾ ਕਮੇਟੀ
ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੀ
ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਰਾਤਰੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"[3]. ਪੰਡਿਤ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਭਾਰਗਵ ਨੇ "ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ "ਭਾਈਚਾਰਾ" ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਚਾਰੀਆ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾਨੀ
17 ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮਝ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ:

"ਫਿਰ, ਮੈਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਾਂ

ਉਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਧੜਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਈਬਲ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਾਂ"। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਭਾਈਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿਓ ਜੋ ਪੂਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਥਾਮਨ, ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ
ਇਹ ਕਿਹਾ:

---

[3] ਬੀ ਸ਼ਿਵ ਰਾਓ: ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਭਾਗ ਤੀਜਾ, ਪੰਨਾ 510 (1968)

[4] 1992 (3) 454

ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸੁਪਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼, ਪਰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ; ਛੂਹਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਭਰਮ ਹੈ. ਇਹ ਪੱਛੜੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਬੇਬਸੀ ਵਰਗੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਰਘੁਨਾਥਰਾਓ ਗਣਪਤਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਘੁਨਾਥਰਾਓ ਵਿੱਚ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ 5 ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ 'ਭਾਈਚਾਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ' ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੁਆਰਾ 'ਭਾਈਚਾਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ। ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਖੇਤਰਵਾਦ, ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗੁਇਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਾਰ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੰਦਿਨੀ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਅਵਸਥਾ

ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ 6 ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ,
ਪੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਸ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਧਾਰਾ 15, 17 ਅਤੇ 24 ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਛੂਤ-ਛਾਤ ਅਤੇ ਘਾਤਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ

---

[5] 1993 (1) 480
[6] 2011 (7) ਐਸਸੀਸੀ 457

ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ
ਇਸ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ, (ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ) ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ।
ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ
ਛੂਤ-ਛਾਤ (ਅਪਰਾਧ) ਐਕਟ, 1955 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਜਿਤ ਪ੍ਰਥਾ "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ" ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ
ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ 'ਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਲ ਸ਼ੀ ਰਾਈਟਸ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1955 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
"ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ" ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ". ਛੂਤ-ਛਾਤ ਅਤੇ ਅਪੰਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਲਗਭਗ 35 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ, ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1955 ਦਾ ਐਕਟ (ਜੋ ਡੀ ਸੀ 1976 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ) ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਨੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ
(ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ") ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ
1995 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ।
ਬਿੱਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਅਪਮਾਨਾਂ, ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਕਈ ਬੇਰਹਿਮ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਚ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ

ਇਤਿਹਾਸਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਐਕਟ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਅੱਤਿਆਚਾਰ' ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

14. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਖਤ ਦੰਡਾਤਮਕ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰ
ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ; ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਢਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਅਤੇ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਵੀ 2015 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਲਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਬਨਾਮ "ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ।
ਐਨਐਚਆਰਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ
ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।

12. ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਕਟ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਉਦਾਸੀਨ ਰਵੱਈਏ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ।
ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ। ਧਾਰਾ 21 (4)
ਐਕਟ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ

---

[7] ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ (15 ਦਸੰਬਰ, 2019 ਨੂੰ 08:27 ਵਜੇ ://../ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ/ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ)

[8] (2017) 2 ਐਸਸੀਸੀ 432

ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਹਰ ਸਾਲ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟੀਚਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ।
ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਭਰਪੂਰ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਐਕਟ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਅਤੇ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਵਿੱਚ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ) ਦੀਆਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ
ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18) ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਆ ਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,
ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ (ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ) ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦੇਖੇ ਗਏ ਸਨ
ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਜੁਨਤ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਟਿੱਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ
ਡੋਮੇਨ; ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ।
v. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 10 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਸਦ ਨੇ 201811 ਵਿੱਚ ਸੋਧ (2019 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 27 ਦੁਆਰਾ) ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ

---

[9] 2018 (4) ਐਸਸੀਸੀ 454
[10] 2019 (13) ਸਕੇਲ 280
[11] ਸੋਧ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹਿੱਸਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:
2. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:-
(18) (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਵਾਸਤੇ, () ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ; ਜਾਂ
(ਅ) ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
(2) ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ
ਇਹ ਐਕਟ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ। ਸੰਸਦ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਐਲਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਤਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡਾ. ਸੰਸਦੀ ਇਰਾਦਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ

ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਵੇਗੀ।

ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ; ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਕਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅੰਕੜੇ,

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ 12 ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 2014 ਲਈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ 40401 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਸਾਲ 2015 'ਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ 38,670 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 2016 'ਚ 40,801 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

2016 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਨੁਸਾਰ 13,422,799 ਅਪਰਾਧ

ਸਾਲ 2006 ਤੋਂ 2016 ਦਰਮਿਆਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 81,332 ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 81,332 ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਈ ਵਾਰ (ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ) ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਫੈਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖਪਾਤ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 2016 ਦੀ ਸੋਧ,

'ਅੱਤਿਆਚਾਰ' ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਖਤਰਨਾਕ ਅਭਿਆਸਾਂ (ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ) ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਖਾਣ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ, ਡੰਪਿੰਗ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

---

[12] ://.v.///2016//%207.1. ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਕੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

[13] ਇੰਡੀਆਸਪੇਂਡ :// ../v--------

ਦੁਆਰਾ-746-746/

ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਮਲ-ਮੂਤਰ
ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਮਾਨ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।
ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹਨ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ। ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ
ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ; ਉਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 18ਏ ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਹੀਂ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜੋੜਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ: ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ,

ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਕਿਉਂਕਿ
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਦਾਰ ਵਰਤੋਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ
ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ, ਇੱਕ ਮਿਰਚ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਜਾਣਾ
ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਅਸਥਿਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।
ਇਹ ਇੱਕ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਜਾਂ ਬੰਧੁਤਵ (/) ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,
ਅਤੇ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ - ਬਲਕਿ ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਡਰ ਹੋਵੇ ਸੁਪਨੇ। ਉਹ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ,

ਜਵਾਬ: ਕੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ? ਅਤੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਸੰਕਲਪ (ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਤੱਕ ਘਟਾਏ ਬਿਨਾਂ।

ਰਸਮੀਤਾ, ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ "ਦੂਸਰੀਤਾ" ਦੀ ਇੱਕ ਮੂਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪਛਾਣ[ਸੋਧੋ]

ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

